

Fag: Lederskap

Formålet med faget

Formålet med faget *Lederskap* er å hjelpe studenten til å utvikle seg som leder. Faget tar utgangspunkt i pastoralteologiske refleksjoner og arbeid med egen lederidentitet og -kompetanse. Det er vesentlig at studenten tilegner seg en bred teoridannelse på utvalgte områder og det vektlegges samtidig praktiske applikasjoner og verktøy til håndtering av de utfordringer og oppgaver som kjennetegner lederens hverdag. Videre ses det på hvordan han/hun som leder, gjennom strategisk planarbeid sammen med andre ansatte og frivillige, kan bidra til å bygge opp, vedlikeholde og fornye menigheter.

Hovedområder

Faget er strukturert i hovedområder det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng.

Hovedområdene er:

- Pastoralteologi
- Strategisk planarbeid
- Kommunikasjon for ledere
- Lederutvikling og organisasjonsutvikling
- Ledelse av frivillige
- Konfliktberedskap og -håndtering

Pastoralteologi

I hovedområdet *Pastoralteologi* gis det en innføring i pastoralteologisk refleksjon om menighetsledelse, hvor særlig forholdet mellom ulike typer menigheter, deres ulike ledelsesformer og livssyklusstadier, og ulike forståelser av pastorens lederoppgaver utledes. Det vil bli behandlet sentrale tema som knytter seg til forming og dannelse av egen pastoral identitet, så som kallelse, tjenestegaver, personlighetstypeforståelser, misjonale kontekst og menighetens utviklingsone.

Strategisk planarbeid

I hovedområdet *Strategisk planarbeid* arbeides det med sammenhengen mellom visjon og virkelighet. Det gis introduksjon til empiriske verktøy som diagnostiserer den aktuelle virkelighet, og det drøftes hvordan det skapes en legitim felles oppfattelse blant interessenter av de aktuelle utfordringer i menighet og organisasjon som basis for forandring og strategisk planarbeid. Deretter gis det verktøy til prosessfasilitering og strategilegging på organisatorisk nivå. Endelig fokuseres det på evne og kompetanse til gjennomføring, samt hvilke grunner det er til enten suksess eller fiasko i strategisk planarbeid og endringsledelse.

Kommunikasjon for ledere

Hovedområdet *Kommunikasjon for ledere* gir en presentasjon av emner som kommunikasjonsteori, kroppsspråk og gruppepsykologi. I tillegg ses det på kommunikasjon av visjon, endringsledelse og menighetsutvikling. Videre utdypes det hvordan kommunikasjon preger situasjoner som møter oss som ledere, og det presenteres ulike former å kommunisere på. Det introduseres praktiske verktøy til interessent-analyse og praktisk tilrettelegging av kommunikasjon.

Lederutvikling og organisasjonsutvikling

Hovedområdet *Lederutvikling og organisasjonsutvikling* tar for seg en generell beskrivelse av lederutvikling på forskjellige organisasjonsnivåer. Selvledelse, teamledelse, organisasjonsledelse og tverrgående ledelse vil være fokusområder. Det vil bli presentert praktiske modeller for rekruttering og lederevaluering med henblikk på identifisering av lederens utviklingssoner. Dette ses i sammenheng med strategisk organisasjonsdesign og -utvikling.

Ledelse av frivillige

I hovedområdet *Ledelse av frivillige* undervises det i prinsipper for å skape en dynamisk frivillighetskultur, og motivere frivillige så de tar eierskap over oppgaver. Det fokuseres på å rekruttere frivillige til å ta ansvar, og det ses særlig på dynamikken i relasjonen mellom ansatte og frivillige. Endelig introduseres det redskaper til kreativ idéutvikling og prosessfasilitering så de frivillige blir medskapende interessenter.

Konfliktberedskap og -håndtering

I hovedområdet *Konfliktberedskap og -håndtering* ses det på hvordan konflikter oppstår og eskalerer. Konfliktrappen brukes som metafor og illustrasjon på konflikters utvikling. Det ses på ulike preventive tiltak i forhold til konflikter, og ulike meklingsmetoder i situasjoner hvor dette kan bli nødvendig. Det foretas en eksegetisk lesning av bibelske tekster med konfliktløsningssituasjoner, for eksempel Matteus 18, Apostlenes gjerninger 6 og 15. Videre ses det på mønster for sunn konfrontasjon, samt forsoningsprosesser.

Kompetansemål

Kompetansemålene er beskrevet i følgende tabell, der vi har skjelnet mellom kognitive, psykomotoriske og affektive målformuleringer for hvert enkelt hovedområde.

Hovedområder	Pastoral-teologi	Strategisk planarbeid	Kommunikasjon for ledere	Lederutvikling og organisasjonsutvikling	Ledelse av frivillige	Konfliktberedskap og -håndtering
Kognitive kompetansemål	<p>Identifisere viktige kjennetegn ved et lederskap med høy endringskapasitet i kirke og menighet.</p> <p>Drøfte aktuelle pastoralteologiske og praktisk-metodiske spørsmål i en kirke som forstår seg selv som misjonar.</p> <p>Utlede og kombinere de forskjellige elementene som inngår i oppbyggingen av den pastorale lederidentitet.</p>	<p>Forklare og bruke empiriske diagnostiseringsverktøy til bruk i strategiutvikling.</p> <p>Forklare dynamikker som skaper legitimitet i endringsprosesser.</p> <p>Forstå årsaker til suksess og fiasko i endringsprosesser.</p>	<p>Gjøre rede for en kommunikasjons-teori og de praktiske konsekvenser av denne.</p> <p>Analysere interessenter som bakgrunn for kommunikasjonsplanlegging.</p> <p>Gjøre rede for hvordan egen fremtreden påvirker kommunikasjonen.</p>	<p>Forklare sammenhengen mellom lederutvikling og organisasjonsutvikling.</p> <p>Klassifisere nødvendige kompetansenivå og -krav på ulike nivåer i en enkel organisasjon.</p>	<p>Forstå det avgjørende i skapelsen av en dynamisk frivillighetskultur.</p> <p>Kjenne til hva som skaper motivasjon og eierskap.</p>	<p>Kjenne til konflikters dynamikk og metoder for å løse konflikter.</p> <p>Kjenne til bibelske eksempler og metoder på konfliktløsning.</p>
Psykomotoriske kompetansemål (ferdigheter)	Vurdere og justere egne holdninger og handlinger i	Velge og benytte enkle fasiliseringsverktøy til	Foreta en kommunikasjonsinnsats.	Design en enkel leadership pipeline i en mindre organisasjon eller	Velge og benytte redskaper til kreativ	Foreta en saklig konfrontasjon på lavest mulig nivå.

	møte med fagfeltet.	idégenerering.		menighet. Bruke redskaper til avklaring av utviklingssoner hos andre frivillige og ansatte.	idéutvikling og prosess-fasilitering.	
Affektive kompetansemål (holdninger)	Ønske å utvikle sin egen pastorale identitet.	Godta og anerkjenne empiriske metoder i strategisk planarbeid.	Anerkjenne og vise respekt for kommunikasjonens avgjørende betydning i endringsprosesser, strategisk planarbeid og visjonsdeling.	Ta initiativ til avklaring av leadership pipeline og organisasjons-design.	Sette pris på og ønske å utvikle en frivillighetskultur som uttrykk for det allmenne prestedømme.	Sette pris på god konfliktberedskap og -håndtering.